

Priopćenje za medije Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA)
Beč, 27. studenoga 2025.

Zabrana objavljivanja: do 6:00 sati (po srednjoeuropskom vremenu) 27. studenoga 2025.

Potrebne su sustavne promjene kako bi se zaustavilo nasilje nad osobama s invaliditetom u institucijama

Zanemarivanje, zlostavljanje i nasilje nad osobama s invaliditetom koje žive u institucijama rašireni su diljem EU-a. Novo izvješće Agencije EU-a za temeljna prava (FRA) pokazuje kako normalizacija nasilja, prepreke prijavljivanju zlostavljanja i nedostatak učinkovitog praćenja ugrožavaju prava osoba s invaliditetom. FRA poziva države članice EU-a da poduzmu hitne mjere za sprečavanje nasilja, zaštitu žrtava i pozivanje institucija na odgovornost.

Više od 1,4 milijuna osoba s invaliditetom u EU-u živi u institucijama. Budući da Europska unija i njezine države članice ne uspijevaju ispuniti svoje obveze u pogledu deinstitucionalizacije u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda (UN) o pravima osoba s invaliditetom, mnoge osobe u takvim okruženjima suočavaju se s kršenjima svojih temeljnih prava. Najnovije izvješće agencije FRA, [„Places of care = places of safety? Violence against persons with disabilities in institutions“ \(„Mjesta skrbi = sigurna mjesta? Nasilje nad osobama s invaliditetom u institucijama“\)](#), pokazuje nedostatke u zaštiti i sprječavanju nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja.

Oblici nasilja istaknuti u izvješću uključuju vikanje i uvrede, prisilna liječenja i primjenu prevelike količine lijekova, proizvoljnu upotrebu mjera ograničavanja, radno i financijsko iskorištavanje te fizičko i seksualno nasilje. Osobe s intelektualnim teškoćama, djeca i starije osobe izložene su većem riziku od zlostavljanja.

Nasilje i zlostavljanje u institucijama omogućeni su kroničnim nedostatkom osoblja i ograničenim resursima. Mnoge žrtve počele su doživljavati zlostavljanje kao normalno i nisu upoznate sa svojim pravima i kanalima za prijavljivanje zlostavljanja. To stvara trajne prepreke te kulturu šutnje i nekažnjavanja.

Kako bi se uklonili ti sustavni nedostaci, FRA poziva države članice EU-a da:

- **okončaju institucionalizaciju** i daju prednost uključivanju osoba s invaliditetom u zajednicu, u skladu s obvezama EU-a i država članica iz članka 19. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.
- **pojačaju zaštitu od nasilja.** Da osiguraju usklađenost nacionalnih zakona o institucijskoj skrbi s međunarodnim pravnim obvezama i pravnim obvezama EU-a. Da prikupljaju pouzdane, usporedive i pravodobne podatke kako bi se bolje procijenilo stanje te kako bi se spriječilo nasilje u institucijama, zaštitilo od nasilja i odgovorilo na njega.
- **poboljšaju praćenje.** Da osiguraju potpunu neovisnost nadzornih tijela i da im osiguraju dovoljno resursa za redovite, transparentne i nenajavljene posjete institucijama. Europska komisija trebala bi obustaviti i osigurati povrat sredstava EU-a od institucija u kojima dolazi do kršenja propisa.
- **osiguraju dostupne mehanizme prijavljivanja.** Da omoguće žrtvama pristup sigurnim i povjerljivim mehanizmima prijavljivanja, bez straha od odmazde kojima se učinkovito štite zviždači.
- **pružaju smjernice i edukaciju.** Da izrade praktične smjernice o tome kako učinkovito spriječiti nasilje u institucijama i reagirati na njega. Da razviju obveznu, multidisciplinarnu edukaciju osoblja u ustanovama, timova za praćenje, policije i pravosuđa.
- **da osiguraju potpuno sudjelovanje osoba s invaliditetom** i organizacija koje ih predstavljaju u osmišljavanju, provedbi i evaluaciji politika i programa o nasilju u institucijama.

Citat direktorice agencije FRA [Sirpe Rautio](#):

„Nasilje nad osobama s invaliditetom u institucijama sustavni je problem koji zahtijeva sustavne promjene. EU i njegove države članice moraju ispuniti svoje pravne obveze i zaštititi temeljna prava osoba s invaliditetom tako što će dati prednost njihovom uključivanju u zajednicu, postupati s njima dostojanstveno i s poštovanjem te ih učinkovito štititi od nasilja i zlostavljanja.“

Izvješće se temelji na istraživanjima u 27 država članica EU-a i trima zemljama kandidatkinjama (Albaniji, Sjevernoj Makedoniji i Srbiji), a nadopunjeno je razgovorima u 10 država članica EU-a (Hrvatskoj, Njemačkoj, Irskoj, Italiji, Latviji, Malti, Poljskoj, Portugalu, Slovačkoj i Sloveniji).

FRA je prethodno objavila izvješće o [prelasku iz života u institucijama na život u zajednici za osobe s invaliditetom](#) i o [nasilju nad djecom s invaliditetom](#).

Za dodatne informacije obratite se na: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 580 30 642